

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ ตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

ตอนที่ 5 แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ ตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของสมาชิกกลุ่ม จำแนกตามเพศ

N = 76

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	34	44.7
หญิง	42	55.3

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกกลุ่มร้อยละ 55.30 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 44.70 เป็นเพศชาย

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของสมาชิกกลุ่ม จำแนกตามอายุ

N = 76

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
31-40 ปี	10	13.2
41-50 ปี	24	31.6
51-60 ปี	32	42.1
61 ปีขึ้นไป	10	13.2
ค่าต่ำสุด = 31 ค่าสูงสุด = 72 ค่าเฉลี่ย = 51.36 S.D. = 8.32		

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกกลุ่มร้อยละ 42.1 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 32 คน ร้อยละ 31.6 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 13.2 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และ 61 ปีขึ้นไป โดยสมาชิกกลุ่มมีอายุน้อยที่สุด 31 ปี และอายุมากที่สุด 72 ปี มีอายุเฉลี่ย 51.36 ปี

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของสมาชิกกลุ่ม จำแนกตามสถานภาพ

N = 76

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	12	15.8
สมรส	48	63.2
หม้าย	16	21.1

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกกลุ่มร้อยละ 63.2 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 21.1 มีสถานภาพหม้าย และร้อยละ 15.8 มีสถานภาพโสด

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของสมาชิกกลุ่ม จำแนกตามระดับการศึกษา

N = 76

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	69	90.8
ปริญญาตรี	7	9.2

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกกลุ่มร้อยละ 90.8 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และร้อยละ 9.2 มีระดับการศึกษاپริญญาตรี

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของสมาชิกกลุ่ม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

N = 76

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	46	60.5
15,001-25,000 บาท	20	26.3
25,001-35,000 บาท	7	9.3
55,000 บาทขึ้นไป	3	3.9
ค่าต่ำสุด = 12,000 ค่าสูงสุด = 130,000 ค่าเฉลี่ย = 21,127.14 S.D. = 19,582.32		

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกกลุ่มร้อยละ 60.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 26.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001-25,000 ร้อยละ 9.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 25,001-35,000 บาท และร้อยละ 3.9 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 55,000 บาทขึ้นไป โดยสมาชิกกลุ่มมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุด 12,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงสุด 130,000 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 21,127.14 บาท

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของสมาชิกกลุ่ม จำแนกตามระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม

N = 76

ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	4	5.3
1-2 ปี	72	94.7

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกกลุ่มร้อยละ 94.7 เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มในระยะเวลา 1-2 ปี และร้อยละ 5.3 เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มระยเวลาน้อยกว่า 1 ปี

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนของการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิตแบบแปลงใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็นด้านการวางแผน การจัดโครงสร้างองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนาจการ และการควบคุม ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ต่อการบริหารจัดการภาพรวม

N = 76

การบริหารจัดการภาพรวม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1. การอำนาจการ	3.59	0.74	มาก	1
2. การจัดคนเข้าทำงาน	3.57	0.90	มาก	2
3. การวางแผน	3.48	0.82	มาก	3
4. การจัดโครงสร้างองค์การ	3.43	1.02	มาก	4
5. การควบคุม	3.41	0.54	มาก	5
รวม	3.49	0.78	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สมาชิกกลุ่มเห็นด้วยกับการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 คือ ด้านการอำนาจการ ด้านการจัดคนเข้าทำงาน ด้านการวางแผน ด้านการจัดโครงสร้างองค์การ และด้านการควบคุม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 3.57 3.48 , 3.43 และ 3.41 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ต่อการวางแผน

N = 76

ด้านการวางแผน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีการวางแผนนโยบายของโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาการรวมกลุ่ม เช่น การลดต้นทุนการผลิต และการต่อราคาผลผลิตมังคุด เป็นต้น	14 (18.42)	37 (48.69)	23 (30.26)	-	2 (2.63)	3.80	0.82	มาก
2. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ โดยระดมความคิดจากสมาชิกในกลุ่ม	9 (11.84)	30 (39.47)	27 (35.53)	8 (10.53)	2 (2.63)	3.50	0.92	มาก
3. มีการสื่อสารให้กับสมาชิกที่รับผิดชอบปฏิบัติตามแผน	6 (7.90)	34 (44.74)	25 (32.89)	9 (11.84)	2 (2.63)	3.43	0.91	มาก
4. มีกระบวนการติดตามผลและรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มระหว่างปี เช่น รายงานผลยอดขายมังคุด	9 (11.84)	31 (40.79)	20 (26.32)	13 (17.10)	3 (3.95)	3.37	1.03	ปานกลาง
5. มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการตามแผนต่างๆ ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม	7 (9.21)	38 (50.00)	9 (11.84)	17 (22.37)	5 (6.58)	3.31	1.15	ปานกลาง
รวม						3.48	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า สมาชิกกลุ่มเห็นด้วยกับการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ด้านการวางแผนภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 จำแนกได้ดังนี้

ระดับมาก คือ มีการวางแผนนโยบายของโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาการรวมกลุ่ม เช่น การลดต้นทุนการผลิต และการต่อรองราคาผลผลิตมังคุด เป็นต้น มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ โดยระดมความคิดจากสมาชิกในกลุ่ม และมีการสื่อสารให้กับสมาชิกที่รับผิดชอบปฏิบัติตามแผน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 3.50 และ 3.43 ตามลำดับ

ระดับปานกลาง คือ มีกระบวนการติดตามผลและรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มระหว่างปี เช่น รายงานผลยอดขายมังคุด และมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการตามแผนต่างๆ ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 และ 3.31 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ต่อการจัดโครงสร้างองค์กร

N = 76

ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. สมาชิกในกลุ่มสามารถร่วมตัดสินใจหรือเสนอความคิดเห็นต่างๆ เช่น การกำหนดราคามังคุดของกลุ่ม	19 (25.00)	29 (38.16)	17 (22.37)	11 (14.47)	-	3.74	0.99	มาก
2. กลุ่มของท่านมีโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมกับเป้าหมาย เช่น ประธาน รองประธาน เภรัญญิก และคณะกรรมการกลุ่ม เป็นต้น	18 (23.68)	22 (28.95)	20 (26.32)	7 (9.21)	9 (11.84)	3.46	1.27	มาก
3. มีการจัดโครงสร้างองค์กรและจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเอกสารที่ เผยแพร่ให้สมาชิกได้รับทราบ	10 (13.16)	33 (43.42)	16 (21.05)	8 (10.53)	9 (11.84)	3.40	1.17	ปานกลาง
4. สมาชิกภายในกลุ่มแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ เช่น งานด้าน บัญชี งานด้านการตลาด เป็นต้น	10 (13.16)	23 (30.26)	27 (35.53)	5 (6.58)	11 (14.47)	3.14	1.20	ปานกลาง
รวม						3.43	1.02	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า สมาชิกกลุ่มเห็นด้วยกับการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ด้านการจัดโครงสร้างองค์กรภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 จำแนกได้ดังนี้

ระดับมาก คือ สมาชิกในกลุ่มสามารถร่วมตัดสินใจหรือเสนอความคิดเห็นต่างๆ เช่น การกำหนดราคามังคุดของกลุ่ม และกลุ่มของท่านมีโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมกับเป้าหมาย เช่น ประชาน รองประธาน เภรณญิก และคณะกรรมการกลุ่ม เป็นต้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 และ 3.46 ตามลำดับ

ระดับปานกลาง คือ มีการจัดโครงสร้างองค์กรและจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเอกสารที่เผยแพร่ให้สมาชิกได้รับทราบ และสมาชิกภายในกลุ่มแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ เช่น งานด้านบัญชี งานด้านการตลาด เป็นต้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 และ 3.14 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตมัจจุแบบแปลงใหญ่ต่อการจัดคนเข้าทำงาน

N = 76

ด้านการจัดคนเข้าทำงาน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีสมาชิกที่มีทักษะความรู้ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเทคโนโลยี เช่น การป้องกันกำจัดแมลงและไล่ศัตรู ทำลายใบอ่อน	5 (6.58)	46 (60.52)	17 (22.37)	8 (10.53)	-	3.67	0.74	มาก
2. มีการจัดบุคลากรเหมาะสมกับตำแหน่งงาน เช่น รองประธาน เภรัญญิก คณะกรรมการกลุ่ม เป็นต้น	15 (19.74)	32 (42.10)	17 (22.37)	3 (3.95)	9 (11.84)	3.60	1.26	มาก
3. ประธานกลุ่มมอบหมายหน้าที่การทำงานให้แก่สมาชิก อย่างชัดเจน	16 (21.05)	22 (28.95)	25 (32.89)	6 (7.90)	7 (9.21)	3.53	1.15	มาก
รวม						3.57	0.90	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า สมาชิกกลุ่มเห็นด้วยกับการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ด้านการจัดคนเข้าทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 คือ มีสมาชิกที่มีทักษะความรู้ในการใช้วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยี เช่น การป้องกันกำจัดแมลงและไล่ศัตรูทำลายใบอ่อน มีการจัดบุคคลเหมาะสมกับตำแหน่งงาน เช่น รองประธาน เภรัญญิก คณะกรรมการกลุ่ม เป็นต้น และประธานกลุ่มมอบหมายหน้าที่การทำงานให้แก่สมาชิกอย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67, 3.60 และ 3.53 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ต่อการอำนวยความสะดวก

N = 76

ด้านการอำนวยความสะดวก	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. ในการประชุมกลุ่มแต่ละครั้ง จะเปิดโอกาสให้แก่สมาชิกในการแสดงความคิดเห็น	11 (14.47)	13 (17.10)	42 (55.27)	4 (5.26)	6 (7.90)	3.75	0.99	มาก
2. มีการนำข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็น หรือข้อทักท้วงไปปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของกลุ่ม	10 (13.16)	38 (50.00)	21 (27.63)	7 (9.21)	-	3.67	0.81	มาก
3. มีแรงจูงใจในการทำงาน	9 (11.84)	40 (52.64)	16 (21.05)	11 (14.47)	-	3.57	0.70	มาก
4. ประธานกลุ่มสามารถควบคุมการ บริหารงาน และวิธีการบริหารจัดการ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผลมากขึ้น	6 (7.90)	37 (48.69)	24 (31.57)	4 (5.26)	5 (6.58)	3.49	0.94	มาก
รวม						3.59	0.74	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า สมาชิกกลุ่มเห็นด้วยกับการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ด้านการอำนวยความสะดวกรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 คือ ในการประชุมกลุ่มแต่ละครั้ง จะเปิดโอกาสให้แก่สมาชิกในการแสดงความคิดเห็น มีการนำข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็น หรือข้อทักท้วงไปปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของกลุ่ม มีแรงจูงใจในการทำงาน และประธานกลุ่มสามารถควบคุมการบริหารงาน และวิธีการบริหารจัดการ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผลมากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 3.67 3.57 และ 3.49 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตมัจจุแบบแปลงใหญ่ต่อการควบคุม

N = 76

ด้านการควบคุม	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีการให้ความสำคัญกับการรายงานและการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	10 (13.16)	33 (43.42)	21 (27.63)	11 (14.47)	1 (1.32)	3.56	0.93	มาก
2. ผู้บริหารกลุ่มมีการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการบริหารงาน	9 (11.84)	30 (39.47)	29 (38.16)	6 (7.90)	2 (2.63)	3.53	0.88	มาก
3. มีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามระบบคุณธรรม	5 (6.58)	31 (40.79)	30 (39.47)	4 (5.26)	6 (7.90)	3.34	0.99	ปานกลาง
4. กลุ่มมีการออกกฎระเบียบข้อบังคับเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	9 (11.84)	16 (21.05)	25 (32.89)	14 (18.42)	12 (15.80)	3.23	1.17	ปานกลาง
รวม						3.41	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า สมาชิกกลุ่มเห็นด้วยกับการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ด้านการควบคุมภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 จำแนกได้ดังนี้

ระดับมาก คือ มีการให้ความสำคัญกับการรายงานและการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารกลุ่มมีการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการบริหารงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และ 3.53 ตามลำดับ

ระดับปานกลาง คือ มีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามระบบคุณธรรม และกลุ่มมีการออกกฎระเบียบ ข้อบังคับเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 และ 3.23 ตามลำดับ

ส่วนการสนทนากลุ่มฯ เรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม จำแนกได้ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ทางกลุ่มยังไม่มีวางแผนในการจัดการผลผลิตที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เนื่องจากยังไม่เข้าใจในเรื่องของกลไกระบบการตลาดที่ชัดเจน ที่ผ่านมาทางกลุ่มได้นำผลผลิตที่ได้ไปประมวลขายร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่มังคุดของอำเภอเขาคิชฌกูฏ เนื่องจากผลผลิตของสมาชิกในกลุ่มยังมีจำนวนน้อย และผลผลิตบางส่วนยังไม่ได้มาตรฐานการส่งออก (เกรด A) กลุ่มได้ขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่ม และทุกคนคิดว่าหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนมีผลดีต่อกลุ่ม ส่วนระเบียบข้อบังคับของกลุ่มสมาชิก ทุกคนคิดว่ายังไม่ควรมีการปรับปรุง

กฎระเบียบ กติกา ข้อตกลงของกลุ่ม ให้คณะกรรมการเป็นผู้ตกลงร่วมกันเอง การวางกฎกติกา เจ้าหน้าที่ที่กว้างขึ้นมาแล้วให้สมาชิกกลุ่มร่วมลงความคิดเห็นยอมรับหรือไม่ เช่น

1. วิธีการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม ใครเก็บผลโดยเขย่าต้นมังคุดจะไม่ให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม
2. ห้ามใช้สารเคมี หรือห้ามใช้ยาฆ่าหญ้า
3. สมาชิกกลุ่มจะต้องคัดแยกเกรดผลผลิตของตนเองมาจากสวนก่อนที่จะนำผลผลิตมาส่งที่กลุ่ม
4. การที่ผลผลิตของสมาชิกจะอยู่ในเกรดเอและเกรดบีนั้น อยู่ที่คณะกรรมการฝ่ายคัดแยกของกลุ่มเป็นผู้คัดแยกผลผลิตของสมาชิกอีกครั้ง เพื่อต้องการสร้างบรรทัดฐานของคุณภาพผลผลิตให้เหมือนกัน

ทั้งนี้กลุ่มได้เพิ่มทักษะในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการตลาดและการบริหารจัดการ โดยวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้โดยเฉพาะเรื่องการผลิต มีการจัดประชุมอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง ทุกคนคิดว่าการวางแผนการผลิตและการตลาดถือว่าสำคัญมาก และสมาชิกมี

ส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มในด้านการวางแผน การทำกิจกรรมร่วมกัน สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกลุ่มจากการวิจัยนี้ คือ

1. การมาประชุมไม่พร้อมเพรียงกัน
2. ไม่มีการทำวาระการประชุม
3. สมาชิกกลุ่มขาดประสิทธิภาพในการทำงานเป็นทีม
4. ขาดความรู้เรื่องเกี่ยวกับการตลาด
5. ขาดงบประมาณในการบริหารจัดการกลุ่ม

สำหรับการวางแผนบริหารจัดการของกลุ่มแบ่งออกเป็น 2 แผนหลักๆ คือ

1. แผนการผลิตของกลุ่ม คือ ทำแผนการผลิตร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร ดำเนินการพัฒนาคุณภาพผลผลิตตามหลัก GAP ลดต้นทุนการผลิต เป็นการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์โดยเน้นการใช้ปุ๋ยชีวภาพเป็นหลัก และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยเคมีเป็นปุ๋ยเสริม

2. แผนการตลาด คือ การคัดเกรดมังคุด การกำหนดราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการประชาสัมพันธ์

2.1 การคัดเกรดมังคุด

2.1.1 มังคุดส่งออก ยังบริโภคไม่ได้เพราะส่วนเนื้อกับเปลือกยังไม่แยกจากกัน

2.1.2 มังคุดบริโภค มังคุดสุกตลาดจะแคบกว่ามังคุดระยะ 2 คือ ระยะที่เป็นสายเลือด ซึ่งตลาดกว้างกว่า เพราะจะเก็บไว้ได้นานกว่า

2.2 การกำหนดราคา ทางกลุ่มใช้การประมูลราคาร่วมกับกลุ่มอื่น จึงทำให้กลุ่มไม่สามารถเป็นผู้กำหนดราคาของตนเองได้ ทั้งนี้มีหลักการตั้งราคา คือ การตั้งราคาแต่ละเกรดให้ต่างกัน เพื่อให้เกษตรกรพัฒนาผลผลิตให้ได้เกรดสูงขึ้น

2.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย ในระยะแรกสำนักงานเกษตรหาตลาดให้เกษตรกร โดยให้การประมูลราคาร่วมกับกลุ่มอื่น ในอนาคตมีแผนจัดทำตลาดโดยวิธีการประมูลของกลุ่มเอง โดยการรวบรวมผลผลิต และติดต่อให้มีพ่อค้าหลายๆ รายมารับซื้อด้วยวิธีการประมูล และวางแผนขยายตลาดไปยังประเทศคู่ค้า

2.4 ทางกลุ่มยังมีการส่งเสริมทางการตลาด

2. ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร

การดำเนินการของกลุ่มมีความชัดเจนทางด้านการก่อตั้งโครงสร้างองค์กร โดยมีการเลือกประธาน รองประธาน และคณะกรรมการ เพื่อเป็นคณะกรรมการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

และมีผังโครงสร้างชัดเจน และมีการขึ้นทะเบียนเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ ตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรีกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติของสมาชิกกลุ่มเพื่อความเป็นรูปธรรมของการรวมกลุ่ม และเพิ่มความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม

ทั้งนี้กลุ่มแปลงใหญ่มังคุดมีเกณฑ์ในการคัดเลือกสมาชิก คือ เป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำสวนมังคุดเป็นหลัก ต้องมีความสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม ยอมรับกฎ กติกา และระเบียบของกลุ่ม โดยมีจัดการประชุมเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่ม และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม พร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงานของกลุ่ม

ส่วนประธาน และรองประธาน 2 คน ที่สมาชิกคัดเลือกกันเอง อายุประมาณ 40-50 ปี ถ้าอายุเกินจะแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาของคณะทำงานมาประชุมเลือกคณะกรรมการบริหารแปลงใหญ่ ส่วนคณะกรรมการ แบ่งหน้าที่เป็น 3 ฝ่าย คือ 1. ฝ่ายบริหารจัดการ เรื่องการรวบรวมผลผลิต การคัดแยก และการรับซื้อผลผลิตมังคุดจากสมาชิก 2. ฝ่ายการคัดแยกและบรรจุ โดยใช้สมาชิกกลุ่ม ซึ่งได้เข้ารับการอบรมการคัดแยกและบรรจุแล้ว 3. ฝ่ายการชั่งน้ำหนัก คณะกรรมการกลุ่มนำมังคุดที่คัดแยกเกรดแล้ว ชั่งน้ำหนักขึ้นรถ เพื่อนำไปประมูลราคาร่วมกับกลุ่มอื่น

3. การจัดคนเข้าทำงาน อาศัยการแบ่งงานตามความเหมาะสมและความถนัดในการทำงานของสมาชิก แต่ทั้งนี้ทางกลุ่มยังขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการส่งเสริมทางด้านการตลาดและบัญชี

4. การอำนวยการ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำกลุ่ม คือ ประธานกลุ่มได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมจากการเป็นประธานในการประชุมสามัญประจำปีของสมาชิกกลุ่ม 2 ครั้ง ภายหลังการเข้าศึกษาวิจัย โดยเป็นการดำเนินการด้านผู้นำอย่างเป็นทางการครั้งแรกตั้งแต่มีการก่อตั้งกลุ่มมา และยังมีบทบาทในการวางแผนการผลิตและการขับเคลื่อนการรวมกลุ่มให้เป็นรูปธรรมโดยนำกลุ่มไปขึ้นทะเบียนระบบแปลงใหญ่มังคุด

5. การควบคุม จากการประชุมสามัญกลุ่มสมาชิก ครั้งที่ 2 วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2560 มีวาระการรับรองร่างระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม ซึ่งประธานกลุ่มพร้อมด้วยคณะกรรมการกลุ่มได้ดำเนินการยกร่างระเบียบเพื่อให้ที่ประชุมสามัญประจำปีของสมาชิกทุกคนได้รับทราบและรับรองร่างระเบียบดังกล่าว เป็นผลจากการเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มที่ต้องมีกฎ ระเบียบ และข้อบังคับให้สมาชิกได้ปฏิบัติตาม รวมทั้งเพื่อให้สะดวกต่อการควบคุมสมาชิกให้ดำเนินการภายใต้กรอบระเบียบที่กำหนดขึ้นมาและสมาชิกทุกคนเห็นชอบ อันจะนำไปสู่ความชัดเจนในการบริหารจัดการที่มีเครื่องมือในการควบคุม คือ ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนของการมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตแบบแปลงใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็นด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามและประเมินผล ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานภาพรวม

N = 76				
ภาพรวม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.42	0.81	มาก	1
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.34	0.85	ปานกลาง	2
3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.32	0.98	ปานกลาง	3
4. การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามและประเมินผล	3.31	0.80	ปานกลาง	4
รวม	3.36	0.76	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 จำแนกได้ดังนี้

ระดับมาก คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42

ระดับปานกลาง คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามและประเมินผล โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 3.32 และ 3.31 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตมัจจุแบบแปลงใหญ่ต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผน

N = 76

การมีส่วนร่วมในการวางแผน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการจัดทำโครงการแปลงใหญ่มัจจุ	11 (14.47)	23 (30.26)	31 (40.79)	6 (7.90)	5 (6.58)	3.37	1.04	ปานกลาง
2. มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการแปลงใหญ่มัจจุ	7 (9.21)	25 (32.89)	34 (44.74)	7 (9.21)	3 (3.95)	3.34	0.89	ปานกลาง
3. มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการแปลงใหญ่มัจจุ	10 (13.16)	23 (30.26)	26 (34.21)	17 (22.37)	-	3.31	0.94	ปานกลาง
รวม						3.34	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ ระบุว่า การวางแผนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการจัดทำโครงการแปลงใหญ่มังคุด มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการแปลงใหญ่มังคุด และมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการแปลงใหญ่มังคุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37, 3.34 และ 3.31 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

N = 76

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการแปลงใหญ่มังคุด เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดจันทบุรี เป็นต้น	10 (13.16)	32 (42.10)	26 (34.21)	6 (7.90)	2 (2.63)	3.56	0.91	มาก
2. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านการบริหารจัดการโครงการแปลงใหญ่มังคุด	8 (10.53)	22 (28.95)	34 (44.74)	4 (5.26)	8 (10.53)	3.27	1.06	ปานกลาง
3. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านกิจกรรมต่างๆ เช่น การกำหนดราคามังคุด เทคโนโลยีการผลิตมังคุด	12 (15.79)	19 (25.00)	22 (28.95)	11 (14.47)	12 (15.79)	3.13	1.28	ปานกลาง
รวม						3.32	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 พบว่า สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ ระบุว่า การปฏิบัติการภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 จำแนกได้ดังนี้

ระดับมาก คือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแปลงใหญ่มังคุด เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดจันทบุรี เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56

ระดับปานกลาง คือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านการบริหารจัดการโครงการแปลงใหญ่มังคุด และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนในด้านกิจกรรมต่างๆ เช่น การกำหนดราคามังคุด เทคโนโลยีการผลิตมังคุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 และ 3.13 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

N = 76

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. ท่านได้รับประโยชน์จากกิจกรรมในโครงการแปลงใหญ่มังคุด เช่น ความรู้ด้านการผลิตมังคุดเพิ่มขึ้น ช่องทางจัดจำหน่ายมังคุดที่หลากหลายขึ้น เป็นต้น	11 (14.47)	46 (60.52)	14 (18.42)	3 (3.95)	2 (2.63)	3.80	0.84	มาก
2. ท่านได้รับประโยชน์หรือสิทธิพิเศษจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มแปลงใหญ่มังคุด เช่น ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตมังคุด	13 (17.10)	36 (47.37)	22 (28.95)	3 (3.95)	2 (2.63)	3.73	0.90	มาก
3. ท่านได้รับประโยชน์จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากมังคุดในโครงการแปลงใหญ่มังคุด	5 (6.58)	23 (30.26)	15 (19.74)	17 (22.37)	16 (21.05)	2.73	1.26	ปานกลาง
รวม						3.42	0.81	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ ระบุว่า การรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 จำแนกได้ดังนี้

ระดับมาก คือ ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมในโครงการแปลงใหญ่มังคุด เช่น ความรู้ด้านการผลิตมังคุดเพิ่มขึ้น ช่องทางจัดจำหน่ายมังคุดที่หลากหลายขึ้น เป็นต้น และได้รับประโยชน์หรือสิทธิพิเศษจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มแปลงใหญ่มังคุด เช่น ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตมังคุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และ 3.73 ตามลำดับ

ระดับปานกลาง คือ ได้รับประโยชน์จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากมังคุดในโครงการแปลงใหญ่มังคุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73

ตารางที่ 4.17 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ต่อการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามและประเมินผล

N = 76

การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามและประเมินผล	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการแปลงใหญ่มังคุด	4 (5.26)	34 (44.74)	30 (39.47)	8 (10.53)	-	3.44	0.75	มาก
2. มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของโครงการแปลงใหญ่มังคุด	6 (7.90)	27 (35.53)	33 (43.42)	10 (13.16)	-	3.40	0.81	ปานกลาง
3. มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลด้านการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินในโครงการแปลงใหญ่มังคุด	7 (9.21)	23 (30.26)	22 (28.95)	19 (25.00)	5 (6.58)	3.10	1.10	ปานกลาง
รวม						3.31	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 พบว่า สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของกลุ่ม ผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ ระบุว่า การร่วมติดตามและประเมินผลภาพในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 จำแนกได้ดังนี้

ระดับปานมาก คือ มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการแปลงใหญ่มังคุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44

ระดับปานกลาง คือ มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของโครงการแปลงใหญ่มังคุด และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลด้านการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินในโครงการแปลงใหญ่มังคุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 และ 3.10 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

จากการสนทนากับกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงปัจจัยด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค พบว่า

4.1 จุดแข็ง

4.1.1 ภาวะผู้นำของประธานกลุ่ม เป็นจุดแข็งอีกข้อหนึ่งที่ค่อนข้างเข้มแข็ง เนื่องจากประธานกลุ่มมีความขยัน อดทนต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆ หมั่นหาความรู้เพิ่มเติมและมีการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแก่สมาชิก คอยดูแล ให้ความช่วยเหลือ แบ่งพื้นที่บ้านให้เป็นที่พักประชุมจัดกิจกรรมของสมาชิกในกลุ่ม ทุกคนให้ความเคารพในน้ำใจ เป็นคนทำงานจริง ดูแลเอาใจใส่สมาชิกตลอดเวลาไม่เคยทิ้ง

4.1.2 สมาชิกส่วนใหญ่มีภูมิปัญญาอยู่ในพื้นที่ และเป็นเครือข่ายค่อนข้างจะคุ้นเคยกัน ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ทั้งหมด

4.1.3 ปกติกลุ่มแปลงใหญ่มังคุดฯ จะมีการประชุมอย่างน้อย 2 ครั้งต่อเดือน ซึ่งในการประชุมจะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ระหว่างสมาชิก อาทิ การใช้ปุ๋ย การเตรียมพื้นที่ การพ่นยา เป็นต้น

4.2 จุดอ่อน

4.2.1 ด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากกลุ่มแปลงใหญ่จัดตั้งขึ้นในปี 2560 ระยะเวลาแค่ 1 ปีเท่านั้น จึงทำให้กลุ่มยังขาดการบริหารจัดการศูนย์คัดแยกผลไม้ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และเพิ่มมูลค่ามังคุดได้

4.2.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในบางด้าน การเข้าถึงระบบสารสนเทศ ระบบบัญชี และอายุของสมาชิกที่ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจุดแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่มังคุด ตำบลวังโดนค อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

N = 76

จุดแข็ง	ระดับความเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	30 (39.47)	31 (40.79)	5 (6.58)	4 (5.26)	6 (7.90)	4.12	0.85	มาก
2. ประธานกลุ่มแปลงใหญ่มีความขยันอดทนต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆ หมั่นหาความรู้เพิ่มเติมและมีการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนบ้าน หาวิธีลดต้นทุนการผลิตและหาวิธีเพิ่มผลผลิต	21 (27.63)	33 (43.42)	10 (13.16)	11 (14.47)	1 (1.32)	4.03	0.81	มาก
3. สมาชิกในกลุ่มเป็นคนในพื้นที่เกือบทั้งหมด ทำให้คุ้นเคยและติดต่อสื่อสารได้ง่าย	13 (17.10)	36 (47.37)	22 (28.95)	3 (3.95)	2 (2.63)	3.78	0.98	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า จุดแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่มังคุด ตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก คือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ประธานกลุ่มแปลงใหญ่มีความขยัน อดทนต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆ หมั่นหาความรู้เพิ่มเติมและมีการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนบ้าน หาวิธีลดต้นทุนการผลิต และหาวิธีเพิ่มผลผลิต และสมาชิกในกลุ่มเป็นคนในพื้นที่เกือบทั้งหมด ทำให้คุ้นเคยและติดต่อสื่อสารได้ง่าย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.12 , 4.03 และ 3.78 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจุดอ่อนของกลุ่มแปลงใหญ่มังคุด ตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

N = 76

จุดอ่อน	ระดับความเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. สมาชิกในกลุ่มบางรายยังไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม	44 (57.90)	19 (25.00)	13 (17.10)	-	-	4.31	0.84	มากที่สุด
2. กลุ่มมีผลผลิตน้อย จึงต้องนำมังคุดไปประมูลร่วมกับผู้อื่น ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่าประมูล เป็นต้น	32 (42.10)	27 (35.53)	15 (19.74)	2 (2.63)	-	4.11	0.95	มาก
3. ไม่มีการบริหารจัดการศูนย์คัดแยกผลไม้เพื่อให้สามารถบริหารจัดการผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และเพิ่มมูลค่ามังคุดได้	9 (11.84)	40 (52.64)	16 (21.05)	11 (14.47)	-	3.65	0.86	มาก
4. กลุ่มยังขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการส่งเสริมทางด้านการตลาดและบัญชี	6 (7.90)	37 (48.69)	24 (31.57)	4 (5.26)	5 (6.58)	3.52	0.81	มาก
5. สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย และมีอายุค่อนข้างมาก ทำให้ยากต่อการถ่ายทอดความรู้และการบริหารจัดการ	11 (14.47)	13 (17.10)	42 (55.27)	4 (5.26)	6 (7.90)	3.47	0.79	มาก
6. สมาชิกบางส่วนยังมีปัญหาการเข้าถึงระบบข้อมูลสารสนเทศ	10 (13.16)	38 (50.00)	21 (27.63)	7 (9.21)	-	3.23	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 พบว่า จุดอ่อนของกลุ่มแปลงใหญ่มังคุด ตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกได้ดังนี้

ระดับมากที่สุด คือ สมาชิกในกลุ่มบางรายยังไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31

ระดับมาก คือ กลุ่มมีผลผลิตน้อยจึงต้องนำมังคุดไปประมูรร่วมกลุ่มอื่น ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่าประมูร เป็นต้น ไม่มีการบริหารจัดการศูนย์คัดแยกผลไม้เพื่อให้สามารถบริหารจัดการผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพิ่มมูลค่ามังคุดได้ กลุ่มยังขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการส่งเสริมทางด้านการตลาดและบัญชี และสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย และมีอายุค่อนข้างมาก ทำให้ยากต่อการถ่ายทอดความรู้และการบริหารจัดการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11, 3.65, 3.52 และ 3.47 ตามลำดับ

ระดับปานกลาง คือ สมาชิกบางส่วนยังมีปัญหาการเข้าถึงระบบข้อมูลสารสนเทศ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23

4.3 โอกาส

4.3.1 นโยบายภาครัฐ รัฐบาลมีนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเป็นการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าเกษตร ลดต้นทุนที่ใช้ในการผลิต และเพิ่มโอกาสในการแข่งขันให้กับเกษตรกร การดำเนินนโยบายดังกล่าวสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ การส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ของตน และการส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกพืชชนิดเดียวกันในพื้นที่ใกล้เคียงกันในรูปแบบของเกษตรแปลงใหญ่ โดยมีหน่วยงานหลักดูแลในเรื่องการส่งเสริมเกษตรกรที่ชัดเจน คือ กรมส่งเสริมการเกษตร ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

4.3.2 อุปสงค์ของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ ที่มีอย่างต่อเนื่องถือเป็นโอกาสในการกระจายสินค้าสินค้าที่ผลิตได้จากการส่งเสริมนโยบายการเกษตรแบบแปลงใหญ่ รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในการผลิตทางการเกษตร ช่วยเหลือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการผลิตได้อย่างรวดเร็ว

4.4 อุปสรรค

4.4.1 การดำเนินงานส่งเสริมนโยบายที่ซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้เกษตรกรไม่มีเวลาประกอบอาชีพ เนื่องจากในแต่ละหน่วยงานจะลงพื้นที่จัดกิจกรรมให้กับกลุ่มโดยมิได้มีการบูรณาการร่วมกัน บางกิจกรรมเป็นเรื่องเดียวกัน ทำให้

เกิดความซ้ำซ้อน และความผันผวนทางการเมืองส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบาย
การเกษตรแบบแปลงใหญ่โดยตรง

4.4.2 ปัญหาความผันผวนของสภาพอากาศ รวมไปถึงปัญหาด้านการจัดการ
น้ำ ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าได้ตามที่คาดการณ์ไว้

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโอกาสของกลุ่มแปลงใหญ่มังคุด ตำบลวังโดนค อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

N = 76

โอกาส	ระดับความเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. ความต้องการมั่งคุดของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ มีอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีช่องทางในการกระจายสินค้าที่ ผลิตได้จากการส่งเสริมนโยบายเกษตรแบบแปลงใหญ่	10 (13.16)	38 (50.00)	21 (27.63)	7 (9.21)	-	4.05	0.88	มาก
2. การพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในการผลิตทาง การเกษตร ช่วยให้เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการสามารถ ลดต้นทุนการผลิตได้	14 (18.42)	37 (48.69)	23 (30.26)	-	2 (2.63)	3.99	0.78	มาก
3. มีหน่วยงานหลักดูแลในเรื่องการส่งเสริมเกษตรกรที่ ชัดเจน คือ กรมส่งเสริมการเกษตร ภายใต้งการกำกับดูแล ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	15 (19.74)	32 (42.10)	17 (22.37)	3 (3.95)	9 (11.84)	3.62	0.83	มาก
4. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่ ทำการเพาะปลูกพืชชนิดเดียวกันในพื้นที่ใกล้เคียงกันใน รูปแบบของเกษตรแบบแปลงใหญ่	16 (21.05)	22 (28.95)	25 (32.89)	6 (7.90)	7 (9.21)	3.51	0.82	มาก
5. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ช่วยให้ เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการ ตัดสินใจในการผลิตได้อย่างรวดเร็ว	9 (11.84)	30 (39.47)	27 (35.53)	8 (10.53)	2 (2.63)	3.49	0.89	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า โอกาสของกลุ่มแปลงใหญ่มังคุด ตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการมังคุดของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศมีอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีช่องทางในการกระจายสินค้าที่ผลิตได้จากการส่งเสริมนโยบายเกษตรแบบแปลงใหญ่ การพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในการผลิตทางการเกษตรช่วยให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ มีหน่วยงานหลักดูแลในเรื่องการส่งเสริมเกษตรกรที่ชัดเจน คือ กรมส่งเสริมการเกษตร ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกพืชชนิดเดียวกันในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ในรูปแบบของเกษตรแบบแปลงใหญ่ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการผลิตได้อย่างรวดเร็ว โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05, 3.99, 3.62, 3.51 และ 3.49 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอุปสรรคของกลุ่มแปลงใหญ่มังคุด ตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

N = 76

อุปสรรค	ระดับความเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีการดำเนินงานส่งเสริมนโยบายที่ ซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงานของภาครัฐที่ มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้เกษตรกรไม่มีเวลา ประกอบอาชีพ	42 (55.27)	25 (32.89)	9 (11.84)	-	-	4.25	0.78	มากที่สุด
2. ปัญหาความผันผวนของสภาพอากาศ รวมถึงปัญหาด้านการจัดการน้ำ ส่งผล กระทบต่อพื้นที่การเกษตรแปลงใหญ่ทำให้ ไม่สามารถผลิตสินค้าได้ตามที่คาดการณ์ไว้	30 (39.47)	29 (38.16)	14 (18.42)	3 (3.95)	-	4.16	0.75	มาก
3. ความผันผวนทางการเมืองส่งผลต่อ ความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบาย การเกษตรแบบแปลงใหญ่โดยตรง	10 (13.16)	33 (43.42)	21 (27.63)	11 (14.47)	1 (1.32)	3.58	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า อุปสรรคของกลุ่มแปลงใหญ่มังคุด ตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกได้ดังนี้

ระดับมากที่สุด คือ มีการดำเนินงานส่งเสริมนโยบายที่ซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้เกษตรกรไม่มีเวลาประกอบอาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

ระดับมาก คือ ปัญหาความผันผวนของสภาพอากาศ รวมไปถึงปัญหาด้านการจัดการน้ำ ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าได้ตามที่คาดการณ์ไว้ และความผันผวนทางการเมืองส่งผลต่อความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายการเกษตรแบบแปลงใหญ่โดยตรง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และ 3.58 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 กลยุทธ์ TOWS Matrix ของกลุ่มแปลงใหญ่มังคุด ตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

S	W
S1 สมาชิกในกลุ่มเป็นคนในพื้นที่เกือบทั้งหมด ทำให้คุ้นเคยและติดต่อสื่อสารได้ง่าย	W1 สมาชิกในกลุ่มบางรายยังไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม
S2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	W2 ยังไม่มีการบริหารจัดการศูนย์คัดแยกผลไม้ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และเพิ่มมูลค่ามังคุดได้
S3 ประธานกลุ่มแปลงใหญ่มีความขยัน อดทน ต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆ หมั่นหาความรู้เพิ่มเติมและมีการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนบ้าน หาวีธีลดต้นทุนการผลิตและหาวิธีเพิ่มผลผลิต	W3 ในกลุ่มยังขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการส่งเสริมทางด้านการตลาดและบัญชี
	W4 สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย และมีอายุค่อนข้างมาก ทำให้ยากต่อการถ่ายทอดความรู้และการบริหารจัดการ
	W5 สมาชิกบางส่วนยังมีปัญหาการเข้าถึงระบบข้อมูลสารสนเทศ
	W6 กลุ่มมีผลผลิตน้อย จึงต้องนำมังคุดไปประมูลร่วมกับกลุ่มอื่น ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่าประมูล เป็นต้น

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

O	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
O1 ความต้องการมั่งคั่งของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศมีอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีช่องทางในการกระจายสินค้าที่ผลิตได้จากการส่งเสริมนโยบายเกษตรแปลงใหญ่ O2 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกพืชชนิดเดียวกันในพื้นที่ใกล้เคียงกันในรูปแบบของเกษตรแปลงใหญ่ O3 การพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในการผลิตทางการเกษตร ช่วยให้เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการสามารถทำการผลิตที่ประหยัดต่อขนาดได้ O4 มีหน่วยงานหลักดูแลในเรื่องการส่งเสริมเกษตรกรที่ชัดเจน คือ กรมส่งเสริมการเกษตร ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร O5 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการผลิตได้อย่างรวดเร็ว	S1S2O2 ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มโดยใช้ความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการในการสื่อสารกับเกษตรกรในพื้นที่ S1S3O4 สร้างความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงที่ดีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ S2O5 นำเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมาช่วยให้สมาชิกเข้าถึงข้อมูลทางการเกษตร	W3O2O4 การเชื่อมโยงเครือข่ายกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่ออบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่เกษตรกร W6O3 จัดอบรมสัมมนาหรือจัดโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตแก่เกษตรกร W4W5O5 ส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้เป็นสมาชิกกลุ่ม W2O2O4 จัดทำระบบพี่เลี้ยงคอยดูแลและให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มเกษตรกร
T	กลยุทธ์ป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
T1 ปัญหาความผันผวนของสภาพอากาศ รวมไปถึงปัญหาด้านการจัดการน้ำ ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ทำให้ไม่สามารถผลิตค้าได้ตามที่คาดการณ์ไว้ T2 มีกระบวนงานส่งเสริมนโยบายที่ซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้เกษตรกรไม่มีเวลาประกอบอาชีพ T3 ความผันผวนทางการเมืองส่งผลต่อความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายเกษตรแปลงใหญ่โดยตรง	S1S2T2 การแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาผลผลิตไม่มีคุณภาพ	W1T1 ระบุเป้าหมายในการดำเนินงานของกลุ่มที่ชัดเจน พัฒนาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรตลอดเส้นทางการพัฒนา ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินตรวจสอบ ทั้งในแง่ภารกิจและบุคคล

จากตารางที่ 4.22 ผู้วิจัยนำข้อมูลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค จัดทำ TOWS Matrix พบว่า กลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่อยู่ในช่วงกลยุทธ์ SO มีจุดแข็งและโอกาสดังกล่าวคือ กลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ยังมีจุดอ่อนด้านความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ การแลกเปลี่ยน

ข้อมูลข่าวสาร และภาวะผู้นำของประธานกลุ่ม รวมถึงมีโอกาสนในการขยายตลาดส่งออกได้ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และนโยบายส่งเสริมจากภาครัฐ ดังนั้นแนวทางส่งเสริมกลุ่มผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ให้สามารถแข่งขัน โดยมุ่งเน้นที่สมาชิกของกลุ่มให้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานในพื้นที่ให้ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มโดยใช้ความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการในการสื่อสารกับเกษตรกรในพื้นที่
2. สร้างความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงที่ดีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
3. นำเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมาช่วยให้สมาชิกเข้าถึงข้อมูลทางการเกษตร

ตอนที่ 5 แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่ ตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ในการพัฒนาการบริหารจัดการการดำเนินงานของกลุ่มควรเริ่มต้นจากการบูรณาการร่วมกันระหว่าง 2 ภาคส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 กลุ่มผู้ผลิตมังคุดแปลงใหญ่ ซึ่งต้องมีการพัฒนาการบริหารจัดการภายในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพและเข้มแข็งประกอบด้วย 5 ส่วน ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 การพัฒนาการบริหารจัดการภายในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง

ด้าน	การพัฒนาการบริหารจัดการ	แผนงานในอนาคต
1. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม	1. เพิ่มช่องทางการให้ข้อมูลข่าวสาร เช่น การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน หรือจดหมายข่าว เป็นต้น	1. โครงการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มผู้ผลิตแปลงใหญ่มังคุด
	2. เพิ่มช่องทางการให้คำปรึกษาหรือรับฟังความคิดเห็น เช่น การจัดเวที	2. โครงการศึกษาดูงาน
	สาธารณะ การสำรวจความคิดเห็น	3. โครงการพัฒนาการทำงานเป็นทีม

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ด้าน	การพัฒนาการบริหารจัดการ	แผนงานในอนาคต
	3. การเข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ การ สัมมนาเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน หรือเสริมสร้างกิจกรรมเฉพาะในการ ทำงานเป็นทีมให้แก่สมาชิก 4. ความร่วมมือ โดยให้สมาชิก ตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม 5. การมอบอำนาจการตัดสินใจ โดย ให้สมาชิกลงประชามติ	
2. โครงสร้างองค์กร กฎระเบียบ และข้อบังคับ	1. การจัดโครงสร้างองค์กรแบบ โครงการ คือ การยึดกิจกรรมใน โครงการเป็นตัวกำหนดอาจมีการจัด แผนงานโดยประยุกต์จากการจัด โครงสร้างตามหน้าที่ผสมกับการ จัดแบ่งงานตาม สายการผลิตเป็น แผนกจัดหาปัจจัยการผลิต แผนกผลิต แผนกควบคุมการผลิต แผนกคัดแยก บรรจุ แผนกตลาด และแผนกบัญชี เป็นต้น 2. การจัดโครงสร้างองค์กร ควรเป็น การจัดโครงสร้างโดยใช้หลักการการมี ส่วนร่วมของสมาชิก และเมื่อมีการจัด โครงสร้างองค์กรแล้วควรได้มีการ จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเอกสารที่ เผยแพร่ให้สมาชิกได้รับทราบ	การปรับเปลี่ยนโครงสร้าง องค์กร และจัดทำเอกสาร เผยแพร่

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ด้าน	การพัฒนาการบริหารจัดการ	แผนงานในอนาคต
3. ความเสถียร และ ความสามารถของผู้นำ	1. การพัฒนาภาวะผู้นำในภาพรวม คือ การพัฒนาในด้านต่างๆ ไปตามลักษณะ ที่พึงประสงค์ 2. การพัฒนาความสามารถเฉพาะด้าน 3. ความสามารถในการจัดการกับ ความขัดแย้ง 4. การพัฒนาทักษะการคิด โดยเฉพาะ การคิดแบบสร้างสรรค์ และการคิดอย่าง เป็นระบบ	โครงการการเสริมสร้างภาวะ ผู้นำในด้านต่างๆ
4. ผลผลิตของสมาชิกใน กลุ่ม	1. เน้นให้เกิดการรวมแปลง 2. จัดทำแผนพัฒนารายแปลง 3. เพิ่มแปลงใหญ่สินค้าเกษตรอื่นๆ 4. พัฒนาผู้จัดการแปลง	1. การเตรียมการ 2. การถ่ายทอดความรู้ (เน้น เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต) 3. การสนับสนุนปัจจัยการ ผลิต/ เครื่องจักรกล/ แหล่งน้ำ 4. การยกระดับมาตรฐานและ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร 5. การเชื่อมโยงการตลาด จัดทำโครงการและเสนอขอ งบประมาณจากภาครัฐ
5. การสนับสนุนโครงการ และงบประมาณจาก ภาครัฐ	1. จัดทำโครงการ และเสนอขอ งบประมาณจากภาครัฐ 2. สร้างพันธมิตรกับองค์กรการศึกษา ในพื้นที่ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพ พรรณี มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นต้น	

ส่วนที่ 2 ภาครัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ซึ่งถือเป็นโอกาสสำหรับกลุ่มผู้ผลิตแปลงใหญ่มังคุด เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ แต่

ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐควรจะมีการบูรณาการนโยบายหรือกิจกรรมร่วมกัน เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินกิจกรรมให้แก่กลุ่มเกษตรกร ควรมีการวิจัยและพัฒนา นำองค์ความรู้ที่ได้ ถ่ายทอดให้แก่เกษตรกร ทั้งนี้นโยบายของภาครัฐความจะต้องมีความต่อเนื่อง

ท้ายสุดแล้วแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการดำเนินงานกลุ่มนั้น ควรจะมีการจัดการในระดับกิจกรรมในส่วนห่วงโซ่อุปทาน คือ โดยห่วงโซ่อุปทานของกลุ่ม เป็นระบบห่วงโซ่อุปทานของเกษตรสมัยใหม่ที่มีความแตกต่างกับห่วงโซ่ของการผลิตมังคุดแบบเก่า หรือแบบดั้งเดิมค่อนข้างมาก เพราะจะเป็นห่วงโซ่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเกิดจากความต้องการให้ผลผลิตมังคุดมีคุณภาพมากขึ้น ทำให้เกษตรกรหันมาใช้ในการรวมกลุ่มกัน เพื่อพัฒนาเป็นองค์กร และเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง เพื่อจัดการระบบการผลิต และการตลาดให้มีประสิทธิภาพ และลดความสูญเสีย ส่วนการจัดตั้งกลุ่มในระดับต้นน้ำนั้นเป็นการจัดหาปัจจัยการผลิต การวางแผน/ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่มีคุณภาพร่วมกันภายในกลุ่ม ส่วนกลางน้ำเป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถขายผลผลิตให้มีราคาที่สูง โดยการคัดแยกมังคุดตามเกรดต่างๆ และส่วนปลายน้ำเป็นการจัดจำหน่าย และประมูตราร่วมกับกลุ่มอื่น ทั้งนี้ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในสายโซ่อุปทานได้นั้น ต้องมีการปรับปรุงในส่วนของต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 การปรับปรุงกิจกรรมในโซ่อุปทานกลุ่มผู้ผลิตแปลงใหญ่มังคุด

กิจกรรมเดิม	กิจกรรมใหม่
ต้นน้ำ	
1. การจัดหาปัจจัยการผลิต	1. เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตของสมาชิกในกลุ่ม
2. การวางแผน/ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต	2. มีการวางแผนการผลิตและแผนการตลาดให้ชัดเจน
กลางน้ำ	
1. การคัดแยกมังคุด	1. จัดทำคู่มือการคัดแยกมังคุดตามเกรดต่างๆ หรือการสอนงานกันเองในการคัดแยกมังคุด

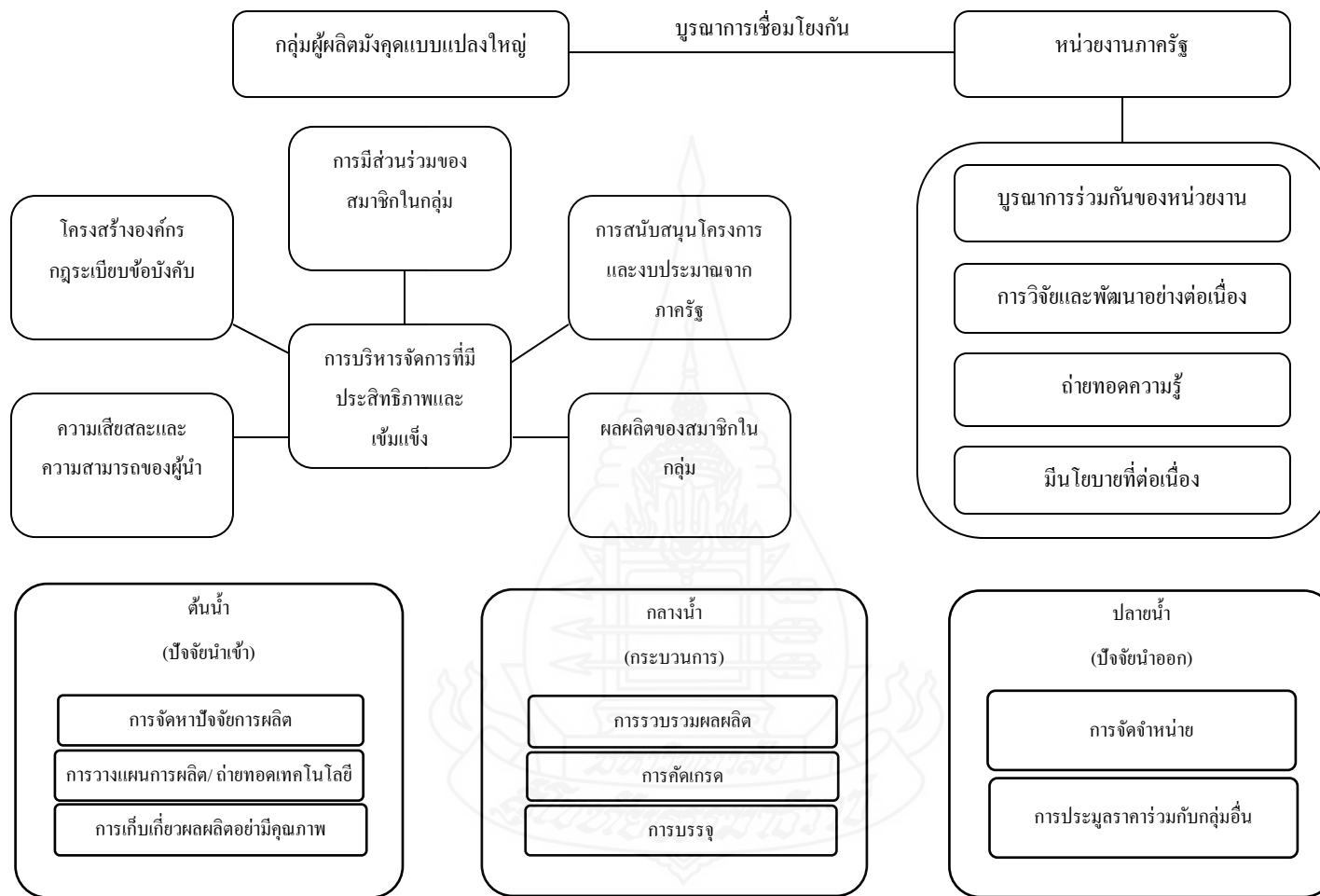
ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

กิจกรรมเดิม	กิจกรรมใหม่
-------------	-------------

ปลายน้ำ

1. การจัดจำหน่ายและประมูลราคาร่วมกับกลุ่มอื่น 1. ตลาดประมูลของกลุ่ม
-

ภาพที่ 4.1 แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดแบบแปลงใหญ่